

Prædiken 2. søndag i advent 2025. Steffen Ringgaard Andresen.

Salmer
28,434,80,303,89,86,85,74

Guds rige er ikke et agressionspunkt

Nogle gange skal man vel bare lade billedet stå – som man siger.
Andre gange går det i stykker af sig selv.

Jeg har fortalt jer om et af mine yndlingsbilleder før.
Jeg har aldrig selv har det. Kun fået det beskrevet. Og selvom jeg havde set det, ville jeg ikke kunne fortælle jer, hvad det forestiller.
Det er et mosaikvindue højt oppe i en katedral. Billedet blev knust under reformationen. Inden da forestillede det – mener man – dommedag.
Man kunne åbenbart ikke få sig selv til at feje skårene sammen og smide dem ud. Så man gemte dem.
Efter reformationen satte så nogle behjertede personer dem sammen igen. Sammen med lidt nyt glas for at fylde karmen ud.

Nu sidder alle glasstykkerne igen i vinduet, de kom fra. Måske opgav de at finde ud af, hvordan de skulle sættes sammen, for det hele er et stort flimmer af tilsyneladende tilfældigt anbragte stumper:
Et løsrevet øre her, og en hjemløs hånd dér. Dé ser man spidsen et sværd og dér er en hjelm. Nederst lidt blå himmel og øverst lidt mørk jord. Og sådan.
Man skulle tro, det var et moderne abstrakt billede.

For mig illustrerer vinduet en historie om, at tidligere tiders verdensbilleder er gået op i sine sammenføjninger. Men vi skal ikke bare smide skårene ud; vi skal have traditionen med, når vi stykker vores verdensbilleder sammen for hver ny tid og hver ny generation. For det må vi jo gøre.

Men hør så, hvad forfatteren skriver: Nu tjener vinduet igen sit formål: Det lader lyset falde ind i kirken, så man kan se sine omgivelser. Et varmt lys i alle regnbuens farver bevæger sig hen over gulve, bænke og vægge. Og hende, der sidder ved siden af. Og ham foran.

Lyset gør os seende. Det er lyset, der får vores omgivelser til at træde ud af mørket.

Evangeliet er lys. Aldrig mørke.

Evangeliet er forskelligfarvet.

Barmhjertighedens lys – ikke ubarmhjertighedens mørke.

Ydmyghedens lys – ikke hovmodets mørke.

Nådens lys– ikke straffens mørke.

Indignations lys – ikke uretten mørke.

Troen, håbet og kærlighedens lys.

Det farver verden med et skær, så vi kan holde ud til ikke bare at se det skønne og gådefulde, men også det ondskabsfulde og grusomme.

-o-

Vi tror vel normalt, at vi er kommet længere end dem, der var her før os. Men er vores verdensbilleder bedre end de gamle? Eller kan vi have tabt nogle vigtige skår undervejs?

Indtil for nylig var der en fundamental modsigelse mellem fremskridt og tab. Den er der til dels stadigvæk. Vi havde, vi har - i det vi kalder moderniteten – et fundamentalt problem med tabserfaringer på alle ledder og kanter, fordi de modsiger den fremskridtstro, som er konstituerende for tiden. Vi tror næsten pr. automatik, at vi er nået længere end dem, før os.

Eller måske skulle jeg sige: Det troede vi blindt på. Nu tegner der sig nok konturerne af en anden erfaring.

Prøv at se det her tidsbillede for jer, tegnet med lån af den tyske sociolog Hartmund Rosas pen. I mit resumé.

Man står op på badevægten: ja, jeg skal tabe mig. Man ser sig i spejlet: ja, jeg trænger til en opstramning. Bumsen skal væk, rynkerne også. Man måler blodtrykket: ja, det skal ned. Skridttælleren: tallet skal op. Vi opfordres hele tiden til forbedre os selv.

Og når det kommer til verden udenfor os selv, så handler den om bjerge, der skal bestiges, eksamener, der skal bestås, trin på karrierestigen, der skal nås, økonomi, der skal være i orden, ting, der må ejes, kærester, der skal erobres, steder, der skal besøges og fotograferes for det må man virkelig have set, bøger, der skal læses, film, der skal ses.

Vi har den største frygt for, at der skal finde døre, vi ikke får åbnet og at nogen skal feste uden os.

Vi lider af FOMO – Fear of missing out. Frygt for at gå glip af noget.

Hverdagslivet koncentrerer og udmattes mere og mere i forsøget på at komme igennem den eksploderende to-do-liste, og punkterne på denne liste udgør – med

Rosas eget ord - agressionpunkter: alt det, vi skal overstået, sørget for, ryddet op i, mestret, klaret, afsluttet.

Vi møder vores verden med erobrerens aggression. Og den møder os med modstand.

Og det sætter alt sammen en uendelig vækst i gang, der – ved vi nu – kan blive vores egen undergang. Rosa skriver: *Det er ikke begæret efter mere (som indtil for nyligt), men angsten for stadigt-mindre, der holder vækstspillet i gang. Det er aldrig nok, ikke fordi vi er umættelige, men derimod fordi vi altid og overalt står på en rulletrappe, der kører nedad: hvornår og hvor vi end standser eller stopper op, får vi ikke en fod til jorden i forhold til en højdynamisk omverden, som vi overalt konkurrerer med. Der er ikke mere nogen niche eller en platform, der giver os lov til at stoppe op eller endda til at sige: "Nu er det nok".*

Jeg lader billedet stå.

Men med spørgsmålet om vi ikke har tabt noget undervejs?

-O-

Dagens billede skal vel forestille foreningen af Gud og mennesket.

Bruden er naturligvis med til festen. Ellers ville der slet ikke være en fest. Og jo altså ingen brudgom. Uden dig og mig ingen fest!

Og alligevel er det den lukkede dør midt i billedet, der drager blikket til sig.

Tavst, men tydeligt, siger den: Du kom for sent!

Der er åbenbart noget i vores følge, noget i os eller noget med os, der altid kommer for sent til Guds rige.

Kunne vi læse det sådan her? Sætte stumperne sådan her sammen?

På vej ned ad rulletrappen bryder evangeliet ind og råber os optimeringspressede mennesker, der altid er på jagt efter det næste, op:

Vågn op! Hør efter!

Der er sted, der giver dig lov til at stoppe op eller endda til at sige: "Nu er det nok".

Der er en lukket dør. Du kan – Gud ske lov – kun komme for sent til det du allerede er og allerede har: Du er allerede festens centrum.

Der findes en generøsitet i tilværelsen, som er guddommelig, og som kommer os i møde længe før vi selv når frem.

Glæden er, at Gud har set os. Og skænker os berettigelse. Lige meget hvad.

Jo – men omfortolker og udvander jeg nu ikke en gammel domshistorie til et godt budskab?

Det vil nogle synes. Og jeg indrømmer, at jeg ikke har det godt med en ligefrem læsning af de bibelske domstekster. Så lad mig svare sådan her: Jeg læser gerne teksterne som billeder i et galleri. Og ser dem så i sammenhæng med de billeder, der hænger i samme rum. Billederne i det nytestamentlige galleri belyser hinanden på forunderligste vis.
De må læses sammen.

Billedernes temaer går igen på en måde, som ikke kan være tilfældig.
Så lad mig svare med lyset fra to billeder.

Som jeg bare lader stå.

Først temaet om de sovende.

To dage efter at Jesus havde fortalt dem lignelsen om de brudepiger, der ikke kunne holde sig vågne, er han taget ud i Getsemane Have med disciplene. Her strider han med sin angst. *Bliv her og våg sammen med mig!* bønfaller han til disciplene. Efter en time kommer han tilbage og finder dem sovende:

Så kunne I da ikke våge blot en time med mig? Det gentager sig tre gange: *Sover I stadig?*
De sovende er Jesu egne disciple.

Så temaet om den lukkede dør.

Disciplene sidder indenfor. Jesus står udenfor.

Efter Jesu død har de barrikaderet sig bag en lukket dør. Nu er alt for sent. Før påske var de Jesu venner og disciple. Skærtorsdag faldt de i søvn. Langfredag stak de af. Fuldstændig løbet tør for tro, håb og kærlighed – og alle store ord om trofasthed. Nu står Jesus foran den lukkede dør. Han banker ikke engang på. Han går igennem den.

Da de ser ham, forventer de, at han vil sige: *Jeg kan slet ikke kende jer igen.* – og dømme dem.

Men hvad han siger er:

Fred være med jer!

Amen